

Наталія ОСТРАТЮК,
orcid.org/0000-0003-4010-2952
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри реабілітаційних технологій
Вінницького інституту Університету «Україна»
(Вінниця, Україна) natalia_ostratiuk@ukr.net

Інна КОРОЛЬ,
orcid.org/0009-0004-8042-6796
викладач української мови та літератури
Вінницького транспортного фахового коледжу
(Вінниця, Україна) innakoroll1996@gmail.com

ВЖИВАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННІ ЮРИСТІВ

Дослідження присвячене особливостям професійного мовлення юристів, зокрема вживанню фемінітивів і засобам забезпечення гендерної рівності.

У статті проаналізовано мовлення юристів із точки зору ролі у формуванні та поширенні саме фемінітивів, що з усього лексичного багатства української мови нині займають ключове місце серед засобів забезпечення гендерної рівності. Охарактеризовано основні методологічні інструменти впровадження фемінітивів, окреслено проблеми та перспективи їхнього застосування в українській юридичній практиці. Зосереджено увагу на глобалізаційних та динамічних змінах у суспільстві, які стимулюють постійне поповнення словникового запасу, зокрема й за рахунок формування нових лексичних одиниць. З'ясовано, що формування та використання нової лексики та зокрема фемінітивів у юридичній практиці України XXI століття відображають складний характер сучасної комунікації, де ці лексеми стають не лише засобом передавання інформації, але й відображенням культурних, соціальних та політичних тенденцій. Розглянуто загальну семантику фемінітивів і гендерно маркованих лексем, проведено порівняльний аналіз словникових дефініцій із прикладами їхнього функціонування на практиці.

Виокремлено тенденції майбутніх змін у вживанні зазначених лексичних одиниць на основі поточних напрямів розвитку судочинства в Україні.

Зазначено лексеми, що виявилися найуживанішими в аналізованій сфері.

Підкреслено, що в мову передовсім потрапляють слова з чітким значенням, але невизначеним обсягом поняття, що відповідно спричиняє ряд мовних явищ від розширення семантики до трансформації самих лексем.

Досліджено вплив гендерної політики країн Європи на розвиток відповідних форм впровадження гендерної рівності в Україні та їхнє відображення на лексичному рівні, виражене не лише розширенням словникового запасу, а й новими семантичними асоціаціями та контекстами.

Виокремлено необхідність адаптації галузі до вживання фемінітивів у професійному мовленні передусім шляхом усталення вживання зазначених лексичних одиниць у нормативно-правових актах.

Ключові слова: фемінітиви, дискурс судочинства, професійне мовлення юристів, гендерна рівність, гендерна політика.

Natalia OSTRATIUK,
orcid.org/0000-0003-4010-2952
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Rehabilitation Technologies
Vinnytsia Institute of the University «Ukraine»
(Vinnytsia, Ukraine) natalia_ostratiuk@ukr.net

Inna KOROL,
orcid.org/0009-0004-8042-6796
Lecturer at the Department of Ukrainian Language and Literature
Vinnytsia Transport Vocational College
(Vinnytsia, Ukraine) innakorol1996@gmail.com

FEMINITES FUNCTIONING IN THE LANGUAGE OF LAW

The article deals with studying of professional language in the field of law, which approves of using and creating the models of feminine and gender equality, following the adoption of a new version of the spelling. The article analyzes lawyers' language in the context of the formation of new lexical units and their replenishment of the vocabulary. Attention is focused on globalization and dynamic changes in society, which stimulate the constant replenishment of the vocabulary, in particular through the formation of new lexical units. The subject of the study was femininities as a part of the lexical richness of the Ukrainian language, which currently occupy a key place in the ensuring gender equality. The influence of Europe country's policy of gender equality on the development of different forms of providing gender equality in Ukraine and its language reflection has been studied. Examples of the main methodological ways of integration the femininities, problem and prospective areas of it's using in Ukrainian legal practice were found, analyzed, systematized and described. The results of the study. It has been found that the creating and functioning of new vocabulary, especially femininities in Ukrainian legal practice of the twenty-first century reflects the complex nature of modern communication, where lexemes become not only a means of transmitting information but also a reflection of cultural and social trends. The general semantics of femininities and gender language markers is considered. The comparative analyses of the theoretical meanings with examples of the active use of femininities in the legal text is observed.

The author outlines the tendencies of using femininities and feminine word-make lexical units, based on modern directions of development of law in Ukraine.

It is investigated and noted the most used lexemes in the analyzed field.

It has been established that the language primarily includes words with a clear meaning but an uncertain scope of the concept, which, in turn, allows for the expansion of semantics to the point of transforming lexemes.

Key words: female names, legal discourse, professional lawyers' language, gender equality, gender policy.

Постановка проблеми. Правнича термінологія, що становить усталену систему спеціальних юридичних понять, які функціонують у системі законодавства, юридичної науки та практики, є важливою складовою лексичної системи сучасною української мови. Якість юриспруденції, логічна впорядкованість юридичної термінології, відповідно нормативно-правових актів, інших матеріалів, які забезпечують її основу – це зокрема й питання мовної політики. Стосовно ж української мови йдеться не лише про мовну норму, а вже про єдність нації в умовах війни. Держава не завжди встигає зреагувати на виклики часу, внаслідок чого виникає інституційна неузгодженість окремих складників процесу професійної комунікації в означеній сфері. Із новин дізнаємося: перше, що роблять окупанти на окупованих територіях – спроби забезпечення «законності» своїх злочинів.

Цей невтішний факт є проте ще одним свідченням того, наскільки велике значення мають і засоби лексичної номінації для формування відпо-

відно маркованого контексту, та матеріальні носії належної якості – для лінгвокультурного закріплення створеної таким чином суспільної реальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вживання гендерно маркованої лексики та зокрема фемінітивів у професійному мовленні юристів є предметом вивчення низки науковців. Так, активно досліджували власне слова-фемінітиви та процеси їхнього входження до української лексичної системи мовознавці М. Брус, С. Бевзенко, П. Білоусенко, Т. Крашеніннікова, Т. Назарова, Л. Масенко, О. Пономарів, Л. Ставицька, О. Ткаченко та ін.

Дослідники вживання в офіційно-діловому мовленні зазначають обмежене вживання в документації та професійному мовленні до 2020 року, коли фахівці керувалися насамперед офіційним Класифікатором професій.

Та наказом Мінекономіки від 18.08.2020 р. про зміни до Національного класифікатора професій

утверджено вживання фемінітивів офіційно (Жовнір, 2023: 75).

Аналіз праць, присвячених різноманітним мовним проблемам права, засвідчує: «...чимало зроблено в напрямку проблем, пов'язаних із лінгвістичним забезпеченням розвитку правничої науки» (Прадід, 2003: 3). Водночас подальше вивчення питання, зростання впливу на всі сфери життєдіяльності суспільства нових чинників і поява присвячених йому наукових матеріалів вимагають нового підходу до цієї проблеми. Проте, незважаючи на наявність ряду присвячених окресленому питанню праць, сучасну терміносистему права варто віднести до малодосліджених областей української науки, як мовознавчої, так і юридичної. Актуальність статті визначається необхідністю дослідити вживання фемінітивів у професійному мовленні юристів, ефективність інтеграції гендерно маркованої лексики як актуального явища, підкреслити функційну природу та специфіку зазначеної лексики у зв'язку з практичною правничою діяльністю, здійснити оцінку словникового складу фемінітивів і гендерно маркованої лексики, відображення ними розвитку сучасних мовних засобів, а також відповідні суспільні процеси.

Поява ж фемінітивів і подібних лексем у мові галузі засвідчує активні динамічні процеси змін словникового складу сучасної української мови.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей вживання фемінітивів і новітньої лексики у професійному мовленні юристів.

Сферу правовідносин обрано об'єктом, оскільки поглиблення аналізу саме мовних аспектів інтегрування фемінітивів у терміносистему права сучасної української літературної мови вважаємо необхідним і актуальним.

Завдання статті полягає в дослідженні основних тенденцій та особливостей еволюції лексичного складу сучасної правничої мови, зокрема фемінітивів, їхнього впливу на мовну культуру та сприйняття мовцями.

Виклад основного матеріалу. Говорячи про тенденції української наукової термінології останніх років, варто зазначити безумовні переваги спрямованих на забезпечення прав обох статей і їхньої рівності нових програм, особливо враховуючи умови, за яких їх було досягнуто. Зауважмо, що вони не є досконалими, тому проблема їхнього вдосконалення, зокрема в контексті терміносистеми, не втрачає актуальності, вимагаючи суспільної уваги (Назарова, 2006: 132).

Так, серед системних недоліків потребують уваги та доопрацювання:

1. Відсутність правописної уніфікованості та непослідовність застосування правописних правил, особливо стосовно правописних новацій.

Ця риса правової (юридичної) термінології – природне відображення загальних процесів, які відбуваються в сучасній українській мові. Проте сформовані в межах правничої норми лексеми засвоюються мимовільно і підсвідомо, а відсутність єдиної норми заплутує; тобто мова правових актів безпосередньо впливає на засвоєння мовної норми та чинного правопису (Пастернак, 2001: 139).

2. Пов'язане з періодом русифікації загальне збіднення мови відбилося в таких рисах, як стандартизація та вживання шаблонних фраз (не завжди досконалих і таких, які відображали б багатство української мови) (Лук'яненко, 2017: 325).

Зокрема В. Стус у листі до Л. Лук'яненка, коментуючи переклад актів Української Гельсінської спілки, зауважив питання їх юридичної чинності.

Щодо причин означеного вище явища В. Стус наголошував, що стилістика і лексика ділового мовлення «...виробляється практиками, а не теоретиками. А такої практики нема в період «зближення мов». То чого дивуватися? Всі про себе знають, що читач радше братиме російський текст, аніж український <...> Хай знають, що по-їхньому то «не звучить!» (Лук'яненко, 2017: 391).

Таке штучне унормування російських кальок за часів русифікації і зараз має невтішні для функціонування української терміносистеми права наслідки, такі як засилля штампованих конструкцій, скалькованих із російської мови.

3. Знову ж таки пов'язана з попередніми рисами аморфність ідеологічна (її помітно, якщо порівняти, наприклад, зі словниками часів УНР) – яка є наслідком аморфної мовної політики початків незалежної України (Соколова, 2022: 93).

4. Відповідно хаотичне поширення неадаптованих іншомовних граматичних форм, де й досі переважають штучні російськомовні конструкції.

Останнє значно сповільнює і без того проблемний процес впровадження системи національних, природних для української мови термінів і зворотів.

Бачимо, що всі проблеми суспільства сконцентровані й у галузі права.

Очевидна причина – не були вжиті заходи з виправлення наслідків русифікації зі здобуттям Україною незалежності, що й відгукується зараз (Соколова, 2022: 97).

Крім того, часом автори, намагаючись спростити тексти юридичних словників, навчальних і наукових матеріалів у галузі, обирають страте-

гію не обстоювати репрезентацію варіантів мовної норми, наявних живому мовленні, та не стандартизованих у радянських словниках, тому для деякого незвичних.

Зрештою маємо досі присутні у сфері правовідносин незугарні, навіть карикатурні конструкції, які вважаються їх носіями мовною нормою (Ставицька, 2024: 345).

Часом тексти правничих документів насичені такою «термінологією» настільки, що на їх основі можна укласти словники іншомовної лексики.

Як перешкодити засміченню мови? Головним засобом, на нашу думку, є саме процес активного входження в склад української мови нормативів, укладених із урахуванням вказаного вище та спрямованих на викорінення вад.

Значимо тут, що навіть у мирні часи аморфна мовна політика була неприпустима, тож перелічені наслідки є цілком природними. Тому хоча для більшості учасників юридичної професійної комунікації українська мова рідна та базова, їхній рівень мовної компетентності може бути абсолютно різним.

Отже, опанування професії юриста має передбачати ґрунтовну (порівняно з мовою спілкування в побуті) лінгвоукраїнознавчу підготовку (Крашеннікова, 2021: 34).

Ще гострішою ця проблема стане в умовах декупації, коли постане питання створення адаптивних методик і перекладів для тих громадян, які не мали можливості належним чином опанувати курс української мови (Соколова, 2022: 99).

Втім, загальний порядок вживання термінів уже прописано законами.

Норми ж покликані реалізувати функціонування в терміносистемі зокрема фемінітивів та гендерно маркованої лексики і забезпечити формування фахівцями відповідних вимогам українського правового поля компетентностей з української мови та згодом їхнє практичне використання.

Оскільки вказаний метою даної публікації аналіз оволодіння випускниками юридичних вишів масиву теоретичних знань про українську мову й усіх аспектів їх практичного використання в межах об'єму даної роботи провести неможливо, тут оглянемо лише зміни у вживанні фемінітивів (Ставицька, 2024: 11).

Адже в результаті входження досліджуваного масиву лексем у мовну норму та систему правничої термінології, фахівець має знати нові норми й уміти користуватися знаннями практично під час здійснення комунікації.

Для цього достатньо виправити виявлені та перелічені вище недоліки, забезпечивши опти-

мальне поєднання змісту лексем і їхньої мовної форми.

З цією метою зокрема провідні сучасні методичні розробки розглядають правничі лексикографічні джерела та наявні в них дефініції як гіпертекст, який має бути дороговказом у безмежжі глобального інформаційного простору (Крашеннікова, 2021: 65).

Їх автори рекомендують унормувати вживання кожної лексеми відповідними документами, що спрямовано не лише на формування мовної компетентності, а й допомагає зорієнтуватися в глобальному інформаційному полі та правильно, критично сприймати інформацію загалом. Оскільки ж основним засобом кожної термінологічної одиниці є опрацювання відповідних текстів, на увагу заслуговує передусім національна природа кожного тексту.

Як забезпечити для кожної лексеми перехід із джерела до практики?

Ще в доцифрову епоху дослідники звернули увагу, що усталені ще з часів СРСР правничі й довідкові тексти одноманітні та, головне, не дають прикладів офіційного практичного застосування української терміносистеми.

Зі здобуттям Україною незалежності з'явилися й перші спроби розширення мовного горизонту. Суто мовно цю ідею підхопили на рівні закону – згадаймо, що наразі не втрачає актуальності тема правопису (Назарова, 2006: 134).

Окрім того, сучасні юристи живуть у багатомовному суспільстві, й іноді коли лексема змінює своє місце в системі, частково змінюється і значення, що зумовлює необхідність усталеного для кожного термінологічного поля точного визначення кожного терміна-поняття шляхом означення лексеми (Пастернак, 2001: 140).

Тому важливі, навіть обов'язкові для входження у терміносистему права фемінітивів умови – адаптація до лексичного розмаїття суспільства й актуалізація питомих українських слів у текстах із допомогою осмислення науковцями, що забезпечить адекватні чіткі дефініції для кожної лексеми (Пузиренко, 2001: 38).

Саме дотримання цієї умови для системи правничої термінології допоможе розкрити синонімічне багатство української мови, водночас увівши до правового поля відповідні терміни. Наприклад, у вищезгаданому наказі про зміни до Національного класифікатора професій уже знаходимо до лексем, які дають означення професійних назв робіт, адаптовані для позначення жіночої статі особи-виконавиці відповідної роботи, відповідники-фемінітиви (Жовнір, 2023: 9).

Напр., *інженер – інженерка, юрист – юристка, кандидат – кандидатка, соціолог – соціологиня, працівник – працівниця, засновник – засновниця* (Прадід, 2003: 21).

Мова українського правового поля має слугувати зразком мовної норми.

Тому на практиці мова будь-якого створеного в межах правової системи повідомлення та викладеного в ньому текстового матеріалу має бути:

– лаконічною, точною, чіткою та зрозумілою для читача, доступною та не переобтяженою скалькованими конструкціями, іншомовними словами, термінами тощо; тобто повністю відповідною нормам української літературної мови, зокрема орфографічним, пунктуаційним, стилістичним і граматичним;

– такою, що спонукає до практичного засвоєння прочитаного;

– з фемінітивами не лише як засобом привнесення емоційно-ціннісної складової, а й як вагомим інформаційним змістовим наповненням текстів (Жовнір, 2023: 75).

Метою мовознавчого дослідження описаного вище процесу відповідно є аналіз особливостей уведення нових одиниць лексики до системи правничої термінології та визначення ступеня збереження спеціального значення лексем.

Аналіз у даному випадку може виконуватися методами порівняння та компонентного аналізу термінологічних означень для кожного фемінітиву (Крашеніннікова, 2021: 69).

Наявні дослідження виявили, що процеси введення фемінітивів у терміносистему права характеризуються переважно змінами дефініції при збереженні понятійної основи значення. При цьому частина фемінітивів аналізованого пласту лексики повністю зберігає свою семантику й у правничій термінології, відповідно зберігаючи тотожні дефініції незалежно від узятого юридичного лексикографічного джерела (*депутатка, лідерка, спікерка*) (Назарова, 2006: 135).

Спостерігається проте й фіксація юридичними словниками фемінітивів, які не мають у дефініціях складової, що розкриває правову сторону терміну.

На нашу думку, подібні факти свідчать – осмислення юридичною наукою відповідних явищ і понять, отже й функціонування в юридичному дискурсі поки виконано недостатньо для повного практичного засвоєння (Прадід, 2003: 34).

Проаналізувавши та порівнявши подані лексикографічними джерелами терміни, при загальній близькості змісту спостерігаємо розбіжності кількості компонентів означення, тобто більше чи менше розгорнуте пояснення слова.

Різні також і порядок їх розташування, структура визначення, що, проте, зазвичай не впливає на головне значення терміну (*директорка, доцентка*) (Пастернак, 2001: 139).

Також аналізовані терміносистеми подають іноді неоднакову кількість значень, і тоді наявні фемінітиви збігаються лише в одному чи кількох із них.

Прикладом усталення змісту терміноодиниці вважаємо рішення Ради адвокатів України № 30 від 08.06.2024 про застосування фемінітивів до назви професії *адвокат*, у якому встановлено правописну норму вживання слова (Пузиренко, 2001: 37).

Бачимо, що частина досліджуваних одиниць одначе зазнає певних змін у результаті пристосування до термінологічної системи правничої мови (Прадід, 2003: 41).

Це відображається появою при вживанні фемінітивів універсальних ознак, які відображають особливості саме правового змісту певного поняття.

Тобто надання юридичного характеру певному поняттю-фемінітиву виконується шляхом означення його правової природи та вираження її відповідними юридично значущими компонентами семантичної структури.

В тексті це вказівки на *«законодавче закріплення», «правові межі»* тощо.

Так у лексемі відбувається спеціалізація значення, спричинена потребами пристосування до поняттєвої терміносистеми правничої галузі (Пастернак, 2001: 141).

Погодимося, що при засвоєнні фемінітивів юридичною термінологією можливе застосування трьох «принципово важливих методів», які виділяє для ділового мовлення Т. Назарова (Назарова, 2006: 135). Їхнє використання вважаємо доцільним, оскільки тут офіційне мовлення спільно з мовою права вимагає передусім:

- концептуалізації – чіткого визначення співвідношення терміна з поняттям;
- категоризації – розподілу й організації лексем за смисловими групами;
- пріорітизації – виявлення суттєвіших у конкретному випадку значень (Назарова, 2006: 136).

Оскільки ж юрист у своїй практиці має справу з правовими реаліями, для нього важливе не лише базове знання юриспруденції, а й широта юридичного кругозору, знання відображення правової системи в мовленні, вміння зорієнтуватися в концепціях, якими ті чи ті системи понять оперують (Крашеніннікова, 2021: 71).

Адже такими глобальними процесами зміни соціуму зумовлені й гендерні дослідження, що є

причиною змін у стереотипах і поведінці (Пузиренко, 2001: 41).

Актуальне питання рівноправності незалежно від статі та його мовної реалізації разом зі зміною характеру й обсягу професійної діяльності чоловіків і жінок саме й обумовлює необхідність інтеграції фемінітивів у правове поле.

Подолання шляхом інтеграції фемінітивів асиметричного представлення мовленням осіб у залежності від гендеру дозволить усунути наявне нині відображення мовою чоловічого домінування зокрема й у сфері юстиції (Ставицька, 2024: 11).

Так, усталені раніше в мовленні стереотипи репрезентують узвичаєне сприйняття чоловіка в ролі керівника чи лідера (наприклад, поняття *капітан* або *ректор* і відсутність у таких іменників чоловічого роду відповідної пари на позначення жіночого). Випадки протилежного представлення назви професії тільки для жіночого роду характерні для «жіночої роботи» (*покоївка*).

Тому вагомою частиною фемінізації мовної системи та впровадження фемінітивів є усунення проблеми «невидимості» жінки-фахівця сфери права.

Згаданий Національний класифікатор професій ілюструє також особливість асиметричної гендерної маркованості – похідність іменників, утворення позначення професії жінки від іменника чоловічого роду.

Відзначимо, що правописні рекомендації творення фемінітивів ухвалені Кабінетом Міністрів України ще 2019 р. у переліку притаманних українській мові більше 13 суфіксів утворення фемінітивів є і найпродуктивніші для цього суфікси, що традиційно вказують особу жіночої статі: *юрист* – *юристка*, *власник* – *власниця*, *поет* – *поетеса*. Цей зразок, очевидно, послугував обґрунтуванням у вищезгаданому рішенні Ради адвокатів України № 30 від 08.06.2024 унормування єдиного жіночого відповідника назви до професії *адвокат* – *адвокатка*, на противагу варіантам *адвокатеса* й *адвокатиня* (Ставицька, 2024: 11).

Подібне рішення проблеми створення гендерно-нейтрального терміна-відповідника назви професії – приклад унормування, необхідного для галузі.

Гендерне маркування професій утворенням іменника чоловічого роду навпаки досі сприймається неприродно: якщо *манекенник* іще є частиною норми, то як утворити позначення від іменника *домогосподарка*? (Пузиренко, 2001: 41).

Зберігся й варіант у формі множини позначати сукупність обох статей іменниками чоловічого роду, як і спроби виправити неприродними кон-

струкціями на зразок: *українці й українки здавна славні гостинністю* (Соколова, 2022: 88).

Проте загалом інтеграція фемінітива відбувається шляхом утворення нової лексеми, що з часом успішно входить у лексику в якості терміна (Ставицька, 2024: 11).

Загальною тенденцією семантичного перетворення в процесі засвоєння є тяжіння до втрати фемінітивами компонентів, які позначають емоційне забарвлення поняття та появи відображення правового змісту поняття (Ставицька, 2024: 8).

Виконаний аналіз освоєння фемінітивів у професійному мовленні дає підстави стверджувати наразі лише початковий етап адаптації фемінітивів, оскільки зафіксовані наявними правничими словниками дефініції не завжди відображають юридичний зміст означуваного поняття-фемінітиву (Ставицька, 2024: 274).

Висновки. Проведений аналіз є свідченням активного розвитку мовної системи в Україні, тож об'єктивна необхідність оприявлення присутності жінки вирішується шляхом унормування фемінітивів і їхнього використання у класифікаторах професій, угодах, іншій юридичній документації. На основі порівняння сучасних особливостей юридичної термінології спостерігаємо потребу вдосконалення теоретичної частини термінів і практичного вжитку.

Крім того, наявні джерела містять мало текстів із прикладами вживання лексем, орієнтованих на українську національну складову. Змінити теперішній стан справ можна, взявши до уваги пропозиції збагатити навчальні матеріали для майбутніх юристів і юридичні тексти прикладами практичного використання питомих українських слів. І хоча в процесі засвоєння базових компетенцій юристи мають засвоїти передусім юридичну термінологію відповідно до вимог затвердженої Міністерством освіти програми, шлях і засоби втілення цієї мети на практиці обирає для себе кожен фахівець окремо.

У випадку складання нормативно-правових текстів, у яких використовується питома українська лексика, фахівець із права може докласти більше зусиль для пояснення термінів, або використати можливості формату дискусії й обговорення власне в процесі виконання своїх обов'язків.

Отже, погодимося з провідними сучасними мовознавцями та педагогами щодо того, що для професійного мовлення юристів уживання фемінітивів має відбуватися відповідно до загального стилю ділового мовлення, мати цілісну концепцію та бути бездоганим стосовно правописних норм української мови.

Звісно, ця розвідка не претендує на розв’язання окреслених проблем у практичному застосуванні фемінітивів у терміносистемі сучасної української мови права, та, сподіваємося, буде поштовхом до їх рішення. Бачимо, що тема перспектив інтеграції гендерно маркованої лексики та практичного вжи-

вання фемінітивів у професійному мовленні юристів не втрачає значущості й актуальності, вимагаючи подальших ґрунтовних досліджень. Зокрема в цьому напрямку потребують аналізу структурно-функціональні характеристики і питання визначення статусу фемінітивів, уже наявних у правничій мові тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жовнір О. Фемінітиви в сучасній українській літературній мові. Київ: КНУБА, 2023. 121 с.
2. Крашеніннікова Т. Мова і термінологія наукових досліджень: навчальний посібник. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2021. 88 с.
3. Лук’яненко Л. Листи політв’язнів / упор. І. Яковлева. Київ: Альфа Реклама, 2017. 584 с.
4. Назарова Т. Читання у ділових цілях. *Актуальні проблеми іноземної мови ділового та професійного спілкування*. 2006. С. 130-136.
5. Пастернак Г. З історії становлення української економічно-правової термінології. *Українська термінологія і сучасність*: зб. наук. праць. Київ: КНЕУ, 2001. Вип. 4. С. 137-144.
6. Про застосування фемінітивів до назви професії адвокат: рішення Ради адвокатів України Національної асоціації адвокатів України від 08.06.2024 № 30. URL: unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2024-06-08-r-shennyua-30 (дата звернення: 10.06.2024).
7. Пузиренко Я. До проблеми номінації осіб жіночої статі в українській мові (гендерний аспект). *Наукові записки НаУКМА*. Київ: 2001, Т. 18. С. 36-42.
8. Соколова С. Л. Т Масенко: стратегія дослідження мовної ситуації в Україні та мовного розвитку. *Українська мова*. 2022, № 84. С. 85-107.
9. Ставицька Л. Гендер: мова, свідомість, комунікація. Київ: Наукова думка, 2024. 438 с.
10. Ткаченко О. Українська мова: сьогодення й історична перспектива. Київ: Наукова думка, 2014. 514 с.
11. Юридична лінгвістика: Тематичний бібліографічний довідник / уклад. Ю. Прадід. Сімферополь: ДОЛЯ, 2003. 48 с.

REFERENCES

1. Zhovnir O. (2023) *Feminityvy v suchasni ukrainskii literaturnii movi* [Feminatives in the modern Ukrainian literary language] KNUBA, Kyiv. 121. [in Ukrainian].
2. Krashennnikova T. (2021) *Mova i terminolohiia naukovykh doslidzhen* [Language and terminology of scientific research] VNPZ «DHU», Dnipro. 88. [in Ukrainian].
3. Lukianenko L. (2017) *Lysty politviazniv* [Letters of political prisoners] Alfa Reklama, Kyiv. 584. [in Ukrainian].
4. Nazarova T. (2006) *Chytannia u dilovykh tsiliakh* [Reading for business purposes] *Aktualni problemy inozemnoi movy dilovoho ta profesiinoho spilkuvannia*. 130–136. [in Ukrainian].
5. Pasternak H. (2001) *Z istorii stanovlennia ukrainskoi ekonomichno-pravovoi terminolohii* [From the history of formation of Ukrainian economic and legal terminology] *Ukrainska terminolohiia i suchasnist*, issue 4, KNEU, Kyiv. 137–144. [in Ukrainian].
6. *Natsionalna asotsiatsiia advokativ Ukrainy* (2024) *Pro zastosuvannia feminityviv do nazvy profesii advokat: rishennia Rady advokativ Ukrainy №30 vid 08.06.2024* [On the use of feminatives for the profession lawyer: decision of the Bar Council of Ukraine No. 30 of June 8, 2024] unba.org.ua, accessed 10.06.2024. [in Ukrainian].
7. Puzyrenko Ya. (2001) *Do problemy nominatsii osib zhinochoi stati v ukrainskii movi (hendernyi aspekt)* [On the problem of nomination of female persons in the Ukrainian language (gender aspect)] *Naukovi zapysky NaUKMA*, vol. 18, Kyiv. 36–42. [in Ukrainian].
8. Sokolova S. (2022) *T. Masenko: stratehiia doslidzhenia movnoi sytuatsii v Ukraini ta movnoho rozvytku* [T. Masenko: strategy of research of the language situation in Ukraine and language development] *Ukrainska mova*. 84. 85–107. [in Ukrainian].
9. Stavytska L. (2024) *Hender: mova, svidomist, komunikatsiia* [Gender: language, consciousness, communication] *Naukova dumka*, Kyiv. 438. [in Ukrainian].
10. Tkachenko O. (2014) *Ukrainska mova: sohodennia y istorychna perspektyva* [Ukrainian language: present and historical perspective] *Naukova dumka*, Kyiv. 514. [in Ukrainian].
11. Pradid Yu. (2003) *Yurydychna linhvistyka: tematychnyi bibliohrafichnyi dovidnyk* [Legal linguistics: thematic bibliographic reference book] *Dolia, Simferopol*. 48. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 02.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

